

Olsztyn, 30 października 2019 r.

PS-IV.431.2.14.2019.KG

Pani
Lucyna Kryłowicz
Kierownik Środowiskowego Domu
Samopomocy „Lawendowy Zakątek”
w Elku

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, przeprowadził kontrolę kompleksową w Środowiskowym Domu Samopomocy „Lawendowy Zakątek” przy ul. Kościuszki 28B w Elku, w dniach: 19, 24-28 czerwca 2019 r. Kontrola została przeprowadzona w siedzibie jednostki kontrolowanej.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1507 ze zm.) - zwanej dalej ustawą o pomocy społecznej, rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 543 ze zm.) oraz upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego Nr FK-IV.0030.553.2019 z dnia 5 czerwca 2019 r.

Przedmiotem kontroli była ocena sposobu funkcjonowania Środowiskowego Domu Samopomocy, spełniania standardu świadczonych usług oraz zgodność zatrudnienia kadry z wymaganymi kwalifikacjami.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2018 r. do 28 czerwca 2019 r.

Ustalenia kontroli zostały zawarte w protokole, podpisanym przez Panią w dniu 1 października 2019 r. Do protokołu nie wniosła Pani zastrzeżeń.

Ustaleń kontrolnych dokonano w oparciu o analizę okazanych dokumentów, wizję lokalną, obserwację zajęć, rozmowy z uczestnikami i pracownikami oraz wyjaśnienia i informacje udzielone przez Panią, w związku z prowadzoną kontrolą.

Na podstawie przeprowadzonej kontroli działalność Środowiskowego Domu Samopomocy „Lawendowy Zakątek” w Elku oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.

W toku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości i uchybień w zakresie:

- kwalifikacji zawodowych kierownika jednostki,
- doświadczenia zawodowego pracowników realizujących usługi z osobami z zaburzeniami psychicznymi,
- wysokości wynagrodzenia kierownika i pracowników jednostki,
- wskaźnika zatrudnienia pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego,
- organizacji zajęć i szkoleń dla pracowników (co najmniej raz na 6 miesięcy w zakresie tematycznym wynikającym ze zgłoszonych przez nich potrzeb, związanych z funkcjonowaniem domu),
- posiadania przeszkolenia i doświadczenia pracowników, których zakres obowiązków obejmował prowadzenie treningów umiejętności społecznych,
- standardu obiektu,
- zapewnienia integracji społecznej uczestników,
- dokumentacji indywidualnej,
- przedłożenia sprawozdania z działalności ŚDS.

W toku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości i uchybień w zakresie usług dot.:

- zapewnienia treningów samoobsługi i umiejętności społecznych,
- zapewnienia poradnictwa psychologicznego,
- pomocy w załatwianiu spraw urzędowych,
- pomocy w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych, w tym uzgadniania i pilnowania terminów wizyt u lekarza, pomocy w zakupie leków, pomocy w dotarciu do jednostek ochrony zdrowia,
- świadczenia niezbędnej opieki,
- terapii ruchowej, w tym w ramach zajęć sportowych, turystyki i rekreacji,
- umożliwienia uczestnikom skierowanym na pobyt dzienny spożywania gorącego posiłku w ramach zadania własnego gminy i w formie treningu kulinarnego,
- całodobowego wyżywienia dla uczestników skierowanych na pobyt całodobowy,
- umożliwienia uczestnikom korzystania z treningów samoobsługi i umiejętności społecznych, prowadzonych między innymi w pomieszczeniach dostosowanych do całodobowego pobytu,
- terminowości spotkań zespołu wspierająco-aktywizującego, dot. omówienia realizacji indywidualnych planów postępowania wspierająco-aktywizującego i osiągniętych rezultatów, a także ewentualnej możliwości ich modyfikacji (w zależności od potrzeb, jednak, co najmniej raz na 6 miesięcy).

W zakresie spraw poddanych kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości i uchybienia dot.:

1. Funkcjonowania i organizacji domu:

- Brak kwalifikacji zawodowych 1 pracownika zatrudnionego do świadczenia usług opiekuńczych, w ramach pobytu całodobowego w ŚDS.

W toku kontroli nie przedłożyła Pani kontrolującą dokumentów dot. kwalifikacji ww.

pracownika.

Stwierdzona nieprawidłowość mogła skutkować obniżoną jakością świadczonych usług na rzecz uczestników Domu.

- Korzystanie z obsługi prawnej, w sytuacji, gdy jednostka nie wymagała takiego wsparcia. Wydatkowanie środków z dotacji celowej na zapewnienie ŚDS obsługi prawnej należy uznać za przejaw niegospodarności skutkującej naruszeniem zasad gospodarowania środkami publicznymi, określonych w art. 44 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2019 r., poz. 869 ze zm.), zgodnie z którym, wydatki publiczne powinny być dokonywane w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów i optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów.

W dniu 1 października 2019 r. dostarczyła Pani do tut. Urzędu pismo informujące, iż od 1 września 2019 r. opłata za obsługę prawną nie jest finansowana z dotacji celowej. W związku z powyższym odstępuje się od wydania zalecenia.

- Zatrudnianie fizjoterapeuty, w sytuacji, gdy usługi nie były świadczone codziennie. Zgodnie z §10 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz.U. Nr 238, poz. 1586 ze zm.), dopuszcza się zatrudnienie pracowników realizujących świadczenia zdrowotne, w szczególności rehabilitacyjne i w zakresie opieki pielęgniarstwa, jeżeli potrzeby uczestników wskazują na konieczność codziennego świadczenia tych usług.

Powyższa nieprawidłowość skutkowałą świadczeniem usług fizjoterapeutycznych niezgodnie z przepisami prawa.

W dniu 22 lipca 2019 r. przedłożyła Pani pismo informujące, że zajęcia w zakresie fizjoterapii prowadzone są codziennie. W związku z powyższym odstępuje się od wydania zalecenia.

- Brak dokumentowania usług transportowych w karcie eksploatacyjnej pojazdu. Środowiskowy Dom Samopomocy dokumentował usługi transportowe w kilku różnych dokumentach, natomiast brak było kart eksploatacyjnych pojazdu.

Powyższe uchybienie skutkowałą dokumentowaniem usług transportowych niezgodnie z Zarządzeniem Wojewody Warmińsko-Mazurskiego Nr 21 z dnia 31 stycznia 2019 r. w sprawie wytycznych dot. zasad i sposobu realizacji zadania z zakresu administracji rządowej w województwie warmińsko-mazurskim – środowiskowe domy samopomocy rozdział III ust. 3 – organizacja środowiskowych domów samopomocy.

Po kontroli przedłożyła Pani w tut. Urzędzie wzór karty eksploatacyjnej, opracowany zgodnie z ww. wytycznymi. W związku z powyższym odstępuje się od wydania zalecenia.

- Przyjmowanie do ŚDS kolejnych osób w miejsce uczestników, których nieobecności w Domu były krótsze niż 10 dni roboczych.

Zgodnie z §7 ust. 9 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy, w razie częstych nieobecności uczestników, trwających przez okres dłuższy niż 10 dni roboczych i związanej z tym możliwości świadczenia usług dla dodatkowych osób, do domu mogą być skierowane kolejne osoby, jednak w liczbie nieprzekraczającej liczby uczestników o częstych nieobecnościach, nie wyższej niż 20% liczby miejsc w domu.

Powyższa nieprawidłowość skutkowałą braniem udziału uczestników w zajęciach śds,

w niektórych dniach, w liczbie przekraczającej statutową liczbę miejsc.

- Przekroczenie statutowej liczby miejsc w ŚDS.

Ustalono, że uczestnicy skierowani na pobyt całodobowy uczestniczyli jednocześnie w zajęciach prowadzonych w ramach pobytu dziennego, co powodowało przekroczenie statutowej liczby miejsc w placówce.

Powyższa nieprawidłowość mogła skutkować obniżoną jakością świadczonych usług na rzecz uczestników Domu.

2. Postępowania wspierająco – aktywizującego:

- W 3 indywidualnych planach postępowania wspierająco-aktywizującego, w celach i metodach pracy z uczestnikami z niepełnosprawnościami sprzężonymi, brak było wskazania potrzeb ww. osób do korzystania z artykułów oraz rzeczy zakupionych w ramach programu kompleksowego „Za życiem”, jako niezbędnych do realizacji planów i osiągnięcia założonych celów.

Powyższe skutkowało nierzetelnym określeniem potrzeb, co mogło mieć wpływ na efektywność oddziaływań wspierająco-aktywizujących na rzecz uczestników ŚDS.

- Dokonywanie zakupu leków i pieluchomajtek w ramach programu kompleksowego „Za życiem”.

Wydatkowanie środków z rezerwy celowej, w ramach programu „Za życiem” na zakup ww. rzeczy, należy uznać za przejaw niegospodarności skutkującej naruszeniem zasad gospodarowania środkami publicznymi, określonych w art. 44 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2019 r., poz. 869 ze zm.), zgodnie z którym, wydatki publiczne powinny być dokonywane w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów i optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów.

3. Prowadzenia dokumentacji zbiorczej:

- W ŚDS prowadzone były 2 ewidencje uczestników Domu. W jednej ewidencji dokonywano chronologicznego wpisu wszystkich uczestników, którzy uzyskali decyzje kierujące do Domu na pobyt dzienny, natomiast w drugiej ewidencji dokonywano wpisu wszystkich uczestników, którzy uzyskali decyzje kierujące do Domu na pobyt całodobowy spowodowany sytuacją życiową lub rodzinną, a także uczestników skierowanych wcześniej do Domu na pobyt dzienny.

Zgodnie z § 24 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy, w celu dokumentowania świadczonych usług w domu jest prowadzona dokumentacja zbiorcza oraz indywidualna każdego uczestnika.

Stosownie do § 24 ust. 3 pkt 1 lit.a ww. rozporządzenia, dokumentacja zbiorcza zawiera w szczególności ewidencję uczestników.

Z powyższego przepisu wynika, że w ŚDS winna być prowadzona jedna ewidencja uczestników.

Stwierdzona nieprawidłowość skutkuje nierzetelnie prowadzoną dokumentacją.

- W ewidencji uczestników Domu brak było, w większości przypadków, adnotacji dot. danych opiekuna uczestnika.

Zgodnie z § 24 ust. 3 pkt 1 lit. a rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz.U. Nr 238, poz. 1586 ze zm.), „dokumentacja zbiorcza zawiera w szczególności: (...) imię i nazwisko opiekuna, adres zamieszkania i numer telefonu opiekuna (...)”.

Powyższa nieprawidłowość mogła skutkować brakiem możliwości kontaktu ŚDS z opiekunem uczestnika lub inną osobą wskazaną przez uczestnika lub opiekuna prawnego, w sytuacji tego wymagającej.

W 1 przypadku w indywidualnym planie postępowania wspierająco-aktywizującego stwierdzono brak spójności pomiędzy zawartymi w nim zapisami a uzasadnieniem wydanej decyzji administracyjnej, kierującej na pobyt całodobowy. W indywidualnym planie wskazano odbycie treningu całodobowego. Natomiast z decyzji kierującej do ŚDS na pobyt całodobowy wynikało, że powodem skierowania było wystąpienie potrzeby spowodowanej sytuacją życiową i rodzinną.

W powyższym zakresie zespół inspektorów udzielił Pani instruktażu, aby w indywidualnych planach postępowania wspierająco-aktywizującego, prawidłowo określać powody kierowania do Domu na pobyt całodobowy.

Ponadto podczas analizy dokumentów organizacyjnych jednostki zespół inspektorów stwierdził brak dostosowania zapisów programów działalności typu A, B i C oraz regulaminu organizacyjnego do obowiązujących przepisów prawa, w związku z nowelizacją rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. Nr 238, poz. 1586 ze zm.) oraz wejściem w życie Zarządzenia Nr 21 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 31 stycznia 2019 r. w sprawie stosowania wytycznych dotyczących zasad i sposobu realizacji zadania z zakresu administracji rządowej w województwie warmińsko-mazurskim – środowiskowe domy samopomocy.

W dniu 7 sierpnia 2019 r. przekazała Pani ww. dokumenty do uzgodnienia z Wojewodą Warmińsko-Mazurskim. Zawarte w nich zapisy zostały dostosowane do ww. rozporządzenia i wytycznych Wojewody Warmińsko-Mazurskiego.

Wobec powyższego odstępuje się od wydania zalecenia w powyższym zakresie.

Zespół inspektorów udzielił Pani instruktażu, w zakresie obowiązku przeszkolenia pracowników ŚDS w zakresie komunikacji wspomagającej lub alternatywnej, zgodnie z nowelizacją rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

W toku kontroli ustalono, że jednostka posiadała książkę skarg i wniosków. Stwierdzono, że książka nie zawierała żadnych wpisów.

Stwierdzone nieprawidłowości i uchybienie zostały omówione z Panią. Udzielono instruktażu, o którym mowa w protokole z kontroli oraz w niniejszym wystąpieniu.

Osobą odpowiedzialną za powstałe nieprawidłowości i uchybienie jest Pani, jako

kierownik jednostki. Przyczyną wystąpienia nieprawidłowości i uchybienia był niedostateczny nadzór z Pani strony, jak również niestosowanie, przez osoby odpowiedzialne za realizację zadań, obowiązujących przepisów prawa.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, działając w oparciu o art. 128 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, wnoszę o podjęcie przez Panią stosownych działań mających na celu ich wyeliminowanie oraz o niezwłoczną realizację następujących zaleceń:

1. Przestrzegać obowiązku zatrudniania osób spełniających wymogi kwalifikacyjne w stosunku do zajmowanych stanowisk, określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 15 maja 2018 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz.U. poz. 936 ze zm.).
2. Przestrzegać zasady, aby do Środowiskowego Domu Samopomocy przyjmować tylko osoby skierowane do Domu za uczestników o częstych nieobecnościach trwających dłużej niż 10 dni roboczych, zgodnie z § 7 ust. 9 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz.U. Nr 238, poz. 1586 ze zm.).
3. Przestrzegać zasady, aby Środowiskowy Dom Samopomocy nie przekraczał statutowej liczby miejsc, w sytuacji skierowania uczestników na pobyt całodobowy.
4. W indywidualnych planach postępowania wspierająco-aktywizującego w celach i metodach pracy z uczestnikami z niepełnosprawnościami sprzężonymi, określać potrzeby ww. osób do korzystania z artykułów oraz rzeczy zakupywanych w ramach programu kompleksowego „Za życiem”, jako niezbędnych do realizacji planów i osiągnięcia założonych celów.
5. Przestrzegać zasady, aby wydatkowanie środków finansowych pochodzących z dotacji celowej odbywało się zgodnie z zasadami gospodarowania środkami publicznymi, określonymi w art. 44 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2019 r., poz. 869 ze zm.).
6. Opracować i prowadzić ewidencję uczestników, wpisując do niej chronologicznie wszystkich uczestników posiadających decyzję kierującą do ŚDS, zgodnie z § 24 ust. 3 pkt 1 lit a rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz.U. Nr 238, poz. 1586 ze zm.).
7. Uzupełnić ewidencję uczestników o dane dot. opiekuna, zgodnie z §24 ust. 3 pkt 1 lit.a rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz.U. Nr 238, poz. 1586 ze zm.).

Jednocześnie uwzględniając instruktaż udzielony przez zespół inspektorów w toku prowadzenia kontroli w ŚDS „Lawendowy Zakątek” w Ełku, wskazuję następujące działania:

1. W związku z nowelizacją rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy, przeprowadzić wśród wszystkich pracowników szkolenie, o którym mowa w § 23 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz.U. Nr 238, poz. 1586 ze zm.), w zakresie usług wymienionych w § 14 pkt 2a ww. rozporządzenia, przy czym dla osób

realizujących treningi, o których mowa w § 14 pkt 2a, nie rzadziej niż raz na trzy lata.

2. W indywidualnym planie postępowania wspierająco-aktywizującego prawidłowo określać powody kierowania do Domu na pobyt całodobowy, stosownie do §7 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz.U. Nr 238, poz. 1586 ze zm.).

Środowiskowy Dom Samopomocy funkcjonuje w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku. Zgodnie z art. 111a ust. 1 pkt 1 oraz ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, gmina może połączyć ośrodek pomocy społecznej z ośrodkiem wsparcia, z wyłączeniem ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W przypadku połączenia ww. jednostek, ośrodek wsparcia działa w strukturach ośrodka pomocy społecznej. Przepisy ustawy nie przewidują innych połączeń.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 5 września 2016 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o zmianie ustawy o samorządzie gminnym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1583) jednostki organizacyjne pomocy społecznej, które powstały przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, niespełniające wymagań o których mowa w art. 111a ustawy o pomocy społecznej mogą funkcjonować do dnia 31 grudnia 2019 r. Po upływie powyższego terminu jednostki organizacyjne pomocy społecznej mogą prowadzić działalność, jeżeli spełniają wymagania określone w art. 111a ww. ustawy.

W związku z powyższym zwracam uwagę na podejmowanie działań w celu wydzielenia do dnia 31 grudnia 2019 r. Środowiskowego Domu Samopomocy „Lawendowy Zakątek” w Ełku ze struktur Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku, w celu spełnienia wymogu art. 111a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2019 r., poz. 1507 ze zm.).

Proszę o poinformowanie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego o realizacji zaleceń, uwag i wniosków, powołując się na znak pisma.

Jednocześnie na podstawie art. 128 ustawy o pomocy społecznej, jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od daty otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia. Wojewoda ustosunkuje się do zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia ich doręczenia.

W przypadku nieuwzględnienia przez wojewodę zastrzeżeń jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni obowiązana jest do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków.

W przypadku uwzględnienia przez wojewodę zastrzeżeń, o których mowa wyżej, jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni jest obowiązana do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków, o których mowa w art. 128 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych przez wojewodę zastrzeżeń.

Z up. WOJEWODY
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO
Joanna Jabłonna-Kastrau
ZASTĘPCA DYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej

